

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.

За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на год. 12 круна, на по год 6 круна.

За све остале земље годишње 20 еранака у злату, на по године 10 еранака у злату.

Претплата се прима само у годишњим и полугодишњим роковима.

Појединачни број 20 хел.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље поштом еком унутрњом или групом само и непосредно администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње. Доноси се ишау Уредништву. Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 хелера за први пут, а за сваки даљи пут по 2 хелера.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. Кр. В. Господар, пошто је провео два дана на Цетињу, сипао је на Ријеку, гдје се налази Њ. Кр. В. Њвагиња Милена.

— Њ. Ц. Величанство Султан даровао је био Њ. Кр. Височанству нашем Господару, један мали јахт још 1895. године. Чим је јахт дошао, показало се на њему толико недостатака и то у макини, кавану и другим појединостима у толикој мјери, да се њим није могло без опасности путовати. Њ. Ц. Величанство, кад је био обавијештен о хрђавом стању јахта, замолио је Њ. Кр. Височанство, да му га поврати, с тајем да ће га вишим и бољим замјениити.

На тај начин јахт је повраћен у Цариград, а на његово мјесто Њ. Ц. Величанство Султан, сад је послао други, много удеснији од првога и сигурнији за пловидбу великим морима.

ЦЕТИЊЕ, 24. децембра.

„Ја сам у свијет унио мач“.

Увијек смо имали обичај, да о Божићним празницима на овом мјесту подравимо наше читаоце ријечима „мир Божи, Христос се роди“, али овога пута мјесто тих ријечи, доносимо Христове ријечи: „Ја сам у свијет унио мач“, јер нам се чини, да оне много боље подицају времену, у коме живимо, нарочито кад узмемо у обзир главни и основни принцип, који влада у данашњој великосвјетској политици: „si vis pacem, para bellum“, као и то, да свака држава, која од тога принципа одступа, бива строго за то кажњена. Као јасан доказ за то служи нам цео досадашњи рат Русије са Јапаном.

И Портартур је сто пао...

Седми је мјесец већ, од кад је тај од данас значајни град у свијетској повјесници опсејднут, седми је мјесец, од кад је одвојен од осталог свијета и једина радост његових становника и јуначке му посаде била је та, да виде какву китајску цонку, која би се крадом к њима провукла, да им каже, што се у осталом свијету бива. Од самог почетка дневно ноћно бомбардовање бивало је из дана у дан све јаче и упорније. Јапанци су чинили непрестано јуриш ва јуриш, не обзирјући се на своје страховите бројеве губитке. Ти су јуриши у потоње вријеме бивали све очајнији, јер су се они задали цијељу, да пошто по то завладају Портартуром прије доласка балтичке флоте ради тога, да руску поморску оперативну базу огривиче на сјми Владивосток, која је вими валеђен.

Седми је већ мјесец, од кад је, као што се вели, над Портартуром сваког дана крваво сунце излазило, а крваво опет залазило, али је Портартур стојао чврст и непомичан, као усамљена латица на сред морске пучине, о којој се рајарени морски таласи немилосно крше.... Храбри браниоци његови не само да нијесу

маликсавали духом, него су све више задивљавали и пријатеље и непријатеље својим витештвом, све су више вјеровали, да је њихов град неосвојив све доде, док једнога од њих, или док им једнога фишека траје...

Океан проливање крви мијешао се је с океаном суза — јуци бола, уздицаја и надисаја небо су проламали. И ваздух и земља испуњени су били задахом крви, трулежом лешина, хаосом рушевина, страпне и неvjероватне крваве драме одигравале су се сваки дан, сваку ноћ, а од грмљавине топова, лагуна и пушка и само је небо дрхтало; али све то није задавало страха не само људима, него и женама, ни дјеца — сви су они били и сувише крштени бојним димом, бојном јеком и грмљавом, — сви су већ отупили били и ва најстраховитије угиске.

А статистика! — та грвна портартурска статистика! — Тамо се жртви и рањени нијесу бројали, као што су се бројили у досадашњим ратовима, — десет хиљада, двадесет хиљада, тридесет хиљада, то су обичне цифре мртвих и рањених у по једном само боју, при једном само јуришу! На тој Голготи од толико хиљада мученика и ријеке су се крвљу бојдисале, направили су се читави брегови од мртвих, осакаћених, некретних, исцасиљених, спалењених, прегажених, — јуци су свијетом одјекивали, а очајане срца парала. Колико је Јапанаца погребено под зидинама Портартура, то једини Бог зна, а може бити, да ће и будућа историја овога рата то на видјело изнјети; али је ту доста проливано и руске племените крви, то пространа руска Отаџбина с једнога краја на други отеже срце од бола за најбољом својом дјецом, а томе болу придружује се и читаво Словенство изван Русије, које гроваичаво прати све што се збива у Русији, свака цокрет велике руске душе, сваки откуцај руског срца.

Нема пера, које би кадро било ни из далека описати ово самопожртвовање и беспримјерно јунаштво браниоца Портартура али, „што гори, дотори.“ — Портартур је данас изгубљен! Но не треба сметати с ума ону нарекун великог pjesника Гогоља: „Нађено је драже негубљена.“ И ако је Портартур пао, остала је велика Русија; остао је велики Руски народ, а с њим и увјерење, да ће се у скорјој будућности побједоносно Руски Орао опет покренути разијати на бедемима и тврђавама Портартура. Портартур и његови јуначки браниоци сјајно су извршили свој задатак.

Француска и Мароко.

Судећи по потоњим вјестима, дошло је до озбиљног сукоба између Француске и Мароканског султанства. Ствар је већ дошла ако не до апсолутног, оно бар да дјелимично, прекида дипломатских односа; француски консул у Фецу напустио је своје мјесто, према се, истина, тај поступак још назива само „пријетњом“.

Од када су још 6 марта т. г. Француска и Иаглеска потписале оглашену декларацију о Мизиру и Мароку, француски министар иностраних дјела морао је већ неколико

пута до сада да дође у врло натегнуте односе према султанској мароканској влади. Тако и, пр, први покушај француске владе, да осигура себи економски утицај у Мароку, наишао је на жестоки отпор од стране мјесних власти. Поред свега тога што је у Мароку био готов да букне грађански рат, који је грвао опстанку и саме династије и који је гори обрт могао увести баш ушљед тога што је каса била правна, опет се султан био откавао, да прими понуђени му од Француске вајам, јер није хтио да тијем даде још један сувишни аргуменат у руке оним својим противницима, који су ширили гласове, као да им је отаџбина „продата“ Французима. За тијем уређење контроле на царинарницама које се јавило као природна последица закљученог зајма, није такође прошло без буње у неким мјестима, као и, пр, у Сафу, Кавабланку и Могадору. Уређење полиције у Тангеру коштало је француске дипломате такође великих напора, и ако су тада имали у рукама врло убједљив аргумент — инцидент са Вјрасулом. Само благодарећи многим повишењима, што их је султан морао пригрјети због Пердикариса, успјела је француска влада, да уприво извуда од њега пристаје, да се тангерска полиција преда француским инструкторима, па и то с многијема напоменама и огривичењима.

Француска је, пише „Новоје Време“, по сила споразума с Иаглеском од 26. марта добила, за врло стварно и битно уступање у мисирском питању, такву „слободу рида“ у Мароку, која се у сваком тренутку може окренути у извор врло великих потешкоћа. Истина, она је мало доцније једну од главних потешкоћа, т. ј. супарништво са Шпанијом, уклонила мирним путем и споразумом са том државом, и ако се баш ни до данас не може судити о пробитачности тога уговора за једну и другу страну, пошто његови тајни чланци нијесу познати.

Но и осим тога остале су друге потешкоће, које произилазе отуда, што мароканска влада баш ни најмање вије вољна послужити за допучак ма коме било. Мароканско становништво далеко се не састоји од ових разбојника и безбрижних Арабака, о којима разви путници у својим путописима обичао припомињају, — озбиљних патриота има у тој држави по свој прилици много више, него се је могло представити. Према томе, могуће је очекивати, да ће Француска бити принуђена, да још много препоне сагледа, прије но коначно завлада тијем доста опасавјем иаглескијем даром, те се и овдје с пунијем правом може примјенити ова стара нарека: Timor Domini et dona ferentes, а пошто је Иаглеска и овога пута, као увијек, даривала само оно што хој не припада, то је врло могуће, да ће тај дар, поред све искрене тежње за миром, требати узамати ратом, који ће за дуго Француској узети руке и онемогућити јој учашће у свијетским догађајима, која се у недалекој будућности називу.

РАТНЕ ВЈЕСТИ.

Жута опасност.

Јевропске државе, које имају својих интереса и посједа, као и својих сународника у Китају, бацили су се пошљедњих дана у велику бригу. Не толико у Петрограду, колико у Берлину, Лондону и Паризу, озбиљно се говори о „жутој опасности“, коју је немачки цар Вилхелм предвидио још прије неколико година. Јапанци су успјели, да у Китају ускумешају и убаве својет и духове противу Јевропљана. Жута опасност је на прагу.

Из неколико китајских градова, у којима живи велики број Јевропљана, стижу врло озбиљне вјести, које бацају у бригу владе појединих великих сила.

У неким провинцијама Китаја, Јапанцима је пошло за руком, да дигну устанак, који ће, како изгледа, бити много већи и опаснији, него боксерски устанак прије четири године. Провинција Куанси, тражи потробљење Јевропљана. Устаници су се користили магом и узели у своје руке цео гарнизон. Њих предвође Јапанци. Из арсенала су узели 50.000 пушака. Том устанку симпатичу многи управници појединих китајских провинција. Вицекраљ, Ву-Чанга, отпратио је у Јапан 32 официра из Јенералштабне академије, да се на бруу руку припреме за догађаје; то је исто урадио и вицекраљ провинције Хунава. А китајско новинарство потпирује живо тај пламен општега устанка, која су Јапанци зажегли. Велика дио китајске штампе налази се у јапанским рукама. И Јапанци, кад не могу да навуку Китајце у заједнички рат противу Русије, јер се Китајци страшно боје Руси, успјели су да подигну народ на устанак противу Јевропљана.

Тактика Јапанаца врло је проста и провидна. Они мисле, да ће се на тај начин умјешати у источну војну и друге велике силе, те ће нагнати Русију да се миром с Јапаном, који већ нема више средстава за ратовање...

Устанак у Китају све више напредује. По варошима освићу безбројне хиљаде промисла „Истребљујмо дошљак Јевропске, који нас упропашћују“... Гомили китајских устаника су бијесне, глупе, фанатизоване мржњом према бијелој раси, према Јевропљанима. У изгледу су већи постоји, у изгледу је далеко већи устанак у Китају, него што је био 1900. боксерски покрет.

Русија ће у оном новом крвопролићу најмање страдати, јер она у Китају нема својих људи; али ће јако страдати људи и интереси неких јевропских држава. Русија није још у Манџурији, а тамо је она још слаба и довољно јака да одржи ред и надмоћност. По великим градовима китајским растуриле су многе хиљаде Јевропљана — све то сад може бити врло лако жртва фанатичних устаника, које су Јапанци побујали.

У Берлину, Паризу и Лондону владе тих држава живо раде да се сачувају главе и имања угрожених Јевропљана; али је наја врло слаба... „Жута опасност“, коју је предвидио цар Вилхелм, прије неколико година, ту је на прагу!

Трећа руска ескадра.

„Русу“ јављају: Трећа ескадра испловиће у двије групе. Прва се састоји из оклопнаца „Апраксина“, „Сефавина“, „Ушакова“ и „Николаја I“, крстарице „Корнилова“, као и неколико торпедјача и угљарица. Друга ескадра састављена је из оклопнаца „Слава“, Александар II и крстарице „Камјат Лазов“, неколико угљарица и многих торпедјача. Вјероватно је, да ће прва ескадра отпловити још у току мјесца јануара.

Друга једна деша јавља из Петрограда: Адмирал Вирхелн журно и енергично врши мобилизацију његовој команди повјерене треће тихо-океанске ескадре. Лицијон управља припремама, час у Кроштату час у Лабаи „Слава“, која је додјељена другом одјељењу треће ескадре, један је од најбољих убјавних бродова. Том одјељењу у осталом додат је врло велики број торпедјача и угљарица свих типова. Ескадра ће испловити у јануару. Дотле мора све бити готово за полазак. Дан и ноћ ради се непрекидно у Кроштату, као и у другим балтичким пристаништима, да би се што скорје адмиралу Рожевеновском послала појачања.

Ручне гранате.

У ратним извјештајима руским и јапанским често се спомињу ручне гранате, чији састав није сваком познат. Занимљиво је с тога рећи коју о том убилачком средству.

Најприје ћемо поменути „ручне гранате“, које су и при недавним јуришима јапанским и одбрани руској око Портартура играле врло важну улогу.

У самој ствари те су гранате познате већ давно. За вријеме француско-пруског рата г. 1870. француски официри употребљавали су ручне гранате, напуњене динамитом. Г. 1888. генерал Сера де Ријевије обратио је особиту пажњу на разорне бомбе. „Као заповједник обране Лионског рајона г. 1870. желио сам пустити у што већу употребу гранате, али сам био присиљен да се ограничим само на покушаје наоружања с ручним гранатама, које су браниоци морали бацати на нападаче за вријеме опсаде“. Генерал је заповједио да се приреде цилиндричне гранате, које су се завршавале полукругом, а пуњене биле динамитом. Али се нијесу толико користовали с њима у Лиону, колико за вријеме опсаде Париза, против комуна.

Послије пада утврде Иси, пише исти генерал Сера — де Ријевије, требало је уништити утврђења у позадини те утврде. Гранате, које сам наручио из Лиона стигле су баш у вријеме, када сам намеравао да учиним атак на Parc de Oiseux (Птичи Парк) Тај парк, који је постављен међу фортом Иси и јавним тржиштем, био је окружен зупчастом стијеном, одакле су браниоци сипали силну ватру на нашу пјешадију. Ја сам заповједио да се баца неколико граната на зид, да олакшам себи приступ. Лом је био страпан и утврђење сам заузео без великих губитака.

Послије у самом Паризу, употребљавале су се доста те бомбе, да се истјерају комунисте из кућа, из којих су пуцали на војску.

И абиле, граната је згодно оружје, које се с успјехом може употребити, да се одбјеги нападај и утиче жестоко на морални дух нападача.

У посљедње вријеме македонски устаници бацали су ручне бомбе на турску војску, које су биле напуњене динамитом.

У Француској у осталом ручне гранате, напуњене барутом, имају своју одређену употребу и све су фортице снабђене с њима. То је шупља кугла из ливеног гвожђа, велика као кугла на биљару. Унутрашњост њезина напуњена је барутом, а отвор на врху служи за то, да се метне нарочити набод. Тај набод састоји се из великог фитиља, који има цвјетницу с експлозивном материјом. Надаљ се метне дрвени чап, који сасвијем затвара отвор кугле. Кроз фитиљ пролази проста бодљикава жица, која се завршава с петљом. Када се хоће да баца бомба, то се метне у ту петљу зубач на перо (запонац), причвршћено малом узицом за кожнати прстен, који се метне на средњи прст десне руке. Гранату узму у десну руку, окренувши фитиљ навад и бацају је испруживши руку и не прегинајући је све догле, док се жица не открене од замаха, који му даде граната. Искра се појави и упали експлозивну материју.

То бацање не може се назвати безопасним, јер се може неспретним замахом да распрсне бомба према бацачу; средња даљина њезина полета износи око 20 метара. Употребљава се кад и кад и праћка и онда се може ручне гранате бацати и на 50 метара. Експлозија траје око

4½ секунда и за то вријеме граната се раздвја на комаде, чим ватра продре у унутрашњост гранате.

Војна снага Јапана.

Њемачки војни стручњак „Војни — недељни лист“ износи војну снагу Јапана овако: Војна обвеза у Јапану трајала је прије рата: стајаћа војска 3 године; резерва 9 година, а милиција 8 година. По новом војном закону: стајаћа војска 3 године, 14 година резерва, а милиција 3 године. Од милиције придодато је дакле резерви 5 година службе, што чини 94.000. војника. У почетку рата Јапан је располагао са 395 хиљада изучених војника, и за вријеме борбе код Јаојана, они су сви до једног били на бојном пољу. За појачање и допуну војске, т. ј. да се испуне празнине, које настану ушљед борбе и болести, имао је Јапан у то доба резерве 170 хиљада људи (од тих само 40 хиљада изучених), а регрутна година 1904. доишља је 190 хиљада регрута. Кад се вом броју дода још и милиција, која је по новом закону пренесена у резерву, онда је Јапан располагао са свега 454 хиљаде људи, које је могао сматрати као допуну стајаће војске. Укупна дакле убојна снага Јапана, не рачунајући погинуле, рањене, обољеле и умрле, свега је била још 849 хиљада људи. Нека се узме само да укупни губитци до сад изnose 200 хиљада, то остаје Јапану још 250 хиљада, да попуњава и на даље празнине и да снагу своје војске на бојишту одржи за дуже вријеме у бројној снази од 350 хиљада људи. Но и о другом много се мора водити рачуна, нарочито о малку сфидара и кадра за образовање нове војске, те с тога је врло тешко повјеровати, да Јапан своју садашњу снагу на бојишту (350 хиљада) може још анатом појачати. Ојамина војска може бити појачана још са извјешаном војском, која је опсиједала Порт Артур и која под заповједништвом генерала Ногича броји 50 хиљада људи.

Руски дописник у Јапану.

По договору са уредништвом „Руског Слово“ отпутовао је руски новинар В. Е. Крајевски преко Лондона, Атланског океана и Америке у Јапан, где је стигао у другој половини октобра. Пут његов био је опасан. Могли су га Јапанци опазити и објесити, али се одмазди Рус није ни пред чим зауставио. Инглеска говори савршено као руски, те је са инглеским језиком могао лако проћи код Јапанца као Инглеа или Американаца. У Сан Франциску осигурао се с пасошем на име мистра Перси Палмера из Аустралије, пребродно је преко Тихог океана у Јапан, а онуд се јављао у Лондон једноме пријатељу са уговореним ријечима. У Јапану пробавио је више од мјесец дана, и прије неки дан из Сан Франциска послао је „Руском Слову“ овакав телеграм:

„Био сам у Јокохами, Токију, Осаки, Киото, Симоносеки, Матсјаја, фотографирао сам руске заробљенике, прегледао болнице, утврђења, војску. Присутствовао сам на митинзима. Носим много фотографија. Говорио сам са Јапанцима високих положаја. Овдје сам похотио нашу „Лену“ (пароброд руски). Одавде идем у Русију“.

Крајем овог мјесеца стићи ће Крајевски у Москву и од нове године отпочеће излазити у „Руском Слову“ његови чланци: Јапан у овом тренутку, извјештај дописника — очевидаца.

Нови брзометни топови у Француској.

Нема сумње да ће се искуством садашњег рата све државе користити, а осо-

бито у погледу пометства. У Француској су сад изумјели нов брзометни позициони топ, који има страховито дјелство. У прошлу је недељу тај нови топ, који је конструисан по плановима артиљеријског капетана Турнијера, опробан на висини Хева код Хавра у присуству ратног министра Бертоа и комисије. Пуцало се из тог брзометних топова од 240 мм. и мерзера од 270 мм калибра на даљину од 5000 метара. Нишан бјеше обиљежен сплавовима, који су се кретали брзином од 5 миља на сат. Нови топови су сплавове прсто заули кишом туча и по стручњачком мишљењу ни једна ескадра не би се под ватром таквих топова могла приближити обали. Министар је честитао капетану Турнијеру и објавио му, да ће скорим бити именован за витеза Почасно Легије.

Књижевност, умјетност и просвјета.

(Педесетогодишњица Владимира Ивановича Ламанског) У недељу, 19. о. м. прославио је педесетогодишњицу свога научног рада знаменити слависта и заслужни професор и академик Владимир Иванович Ламански, чије је име познато у свему словенском свијету.

В. И. Ламански родио се 1833. год., а 1850. ступио је на петроградски универзитет, који је свршио 1854. г. са одличном оцјеном и за одличну изразу своје дисертације „О језику руске правде“ добио медалју. Крајем исте године наштампао је у „Вјеснику Цар. Рус. Географског Друштва“ критику о дјелу Мелнишског „Народне јужно-руске пјесме“, и већ је у тој критици показао своје велико знање и одличне научничке особине, којима је доцније стекао тако славно име. Крајем 1858. г. почиње његова служба на научном пољу, а од 1864. године његов рад као професора, који је вршио читавих 35 година. Године 1899. био је изабран за члана Академије Наука у одејку за руски језик и књижевност.

Већ 1883. године у мају мјесцу учини Ламанског, међу којима је тада било неколико професора руских универзитета, прославили су двадесетогодишњицу његовог научног рада и поднијели му „Зборник“ чланака по славици, који су они саставили.

Данас се може још одређеније него тада говорити о читавој школи слависта, коју је засновао тај чувени научњак и од Петроградског универзитета створио прави расадник за изучавање славистике. Неки од његових ученика, који су дуго времена заузимали катедру славистике, већ су успјели да ту катедру предаду млађему поколењу, — својим млађим друговима, или пак својим ученицима, тако да су ову педесетогодишњицу прославили, заједно с наученијем словенским свијетом, не само ученици Ламанског, него и ученици његових ученика, од којих већ многи заузимају универзитетске катедре словенске филологије и историје у Варшави, Кијеву, Јуријеву, Москви и Њежини.

Ова прослава привукла је на себе пажњу не само људи од науке и оне специјалности, којој се односи јубиларов рад, но и читаве руске и словенске интелигенције, због оног широког, историјског, народно-културног значаја, који је имао не само његов кабинетски и академски рад, но и његов рад јавни и на журналистички. Значај рада Владимира Ивановича Ламан-

ског опшјениче достојно будућа културна историја Русије.

Владимир Иванович Ламански походио је и нашу отаџбину као представник петроградског универзитета за вријеме знамените Свободне прославе и о свом бављењу на Цетињу оставио је међу нама најбоље и трајне успомене.

Од срца срца придружимо се и ми овом приликом поштовањима и пријатељима овог заслужног научњака, професора и академика и подносимо му најискренија честитања и најбоље жеље приликом педесетогодишњице његовог научног књижевног рада.

(Извјештај са првогодишњег скупа „Морачког Учитељског Удружења“) „Морачко Учитељско Удружење“ држало је своју прву годишњу, односно двадестпрату, редовну сједницу у Колонину 21. новембра тек. год., која је била заказана на дан 8 септембра исте год., али због оправданих разлога одложена је за горе речени дан.

На дневном реду било је: да се држи угледно предавање, али пошто је осваштало врло рђаво вријеме, те ученици нијесу могли посетити школу, то предавање држато није, него је председник, последи службе Божије, отворио сједницу на 10½ сати у школској сали, те је прочитан годишњи извјештај, који је примљен као уредан. За тим је стара Управа дала оставку и приступило се бирању нове Управе тајним гласањем и изабрани су били: за председника Јанко Топковић, учитељ у Колонину; за потпредседника Маша Симононић, учитељ у Морачи; за дјеловоду Пуниша Милошевић, учитељ у Липову. За овим је учитељ Ј. Топковић читао расправу „Средства и начина припрема за одржање васпитног поретка“. Припрема се у својој расправи држао најновијег Хербартовог правца, по којем је циљ васпитања стварање моралног карактера.

Скуп је ову расправу једногласно одобрио и ријешно, да је исти допун и упути преко надлежне просвјетне власти педагошком листу „Учитељу“ у Београд, да је изнесе на јавност. Због недовољног времена, читање осталих радова одложено је за прву идну сједницу. Од нових радова увели су да наставе: учитељ Ј. Топковић „Утицај наука на васпитање“ пријевод с руског; учитељ Јанко Поповић — угледно предавање у IV раз. из срп. језика: „О интерпункцији“.

На овој сједници намећу многих предлога, који су одложени за ријешење до идне сједнице, скуп је усвојио, да сеније своју Књижницу, за коју је јеромонах Н. Симононић дарио неколико кола „Књижевне Забавке“.

Друштво је изабрало за почасног председника јеромонаха Н. Симононића, као својег бившег предједника за знак тога, што је он био први иницијатор за оснивање „Морачког Учитељског Удружења“, које је прво основано у Црној Гори. Друштво је положило 7 (седам) круна, да се пошље „Друштву за помагање заната и трговине у Црној Гори“ мјесто вијенца покој. Пуниши М. Мединици, свршавајућем љак „Орловске Семинарије“, преминулом у Петрограду 21. маја тек. год.

Овај скуп посетила је г. г. др Ј. Кујачић, сардап кап. Р. Рашић, командир Јово Меденица и поштарски чиновник Богдан Бацановић.

Пошто није друштвени правилник допуштен, као што је ријешено на предидућој сједници, то је сада дато у дужност предједнику, да то учини и поднесе на одобрење на идну сједницу.

жељезничке шине — штетан члан друштва и да мора бити удаљен из њега.

Како би ви поступали с њиме?

Ја бих га оправдао.

— Но зар може гарантовати друштво, да дивљак Денис неће сјутра поновити то дјело?

— Кажите ми, водите ли ви грамофон?

— Да, врло. То је најгенијалнији и најштроумнији проналазак...

— А ја не могу да га трим. Но, а водите ли ви фотографију?

Јуриша се такође показао и страстним фотографом — љубитељем. Не подовређајући све сличности своје у даном случају с оним двома проналазцима, млади друг прокуратора опет је обновио прешаши разговар о Денису:

— Јест, ви сте зато, да се Денису не опрости: али он још није дозрио за то, да би се могло с њиме поступати, као с разумним чланом друштва.

— И ја бих му казао — одговори Чехов: — Денисе! Ти нијеси дозрио, да будеш преступник; иди и дозри!

Тако је благо и деликатно умно он довести људе на њихов пут и довести их да говоре својим правим језиком. Њега су, изгледало је, тиштали изливна раскош и кићења, у која су се људи облачили и он се трудио да скине с њих чим прије тај изливни терет, њему се хтјело да тим прије ослободи људску душу изливна терета...

Говорећи о Русији и руским људима, Чехов је много и често говорио о њености

ЛИСТАК.

МАКСИМ ГОРКИ О ЧЕХОВУ.

Дворница Тенишевског училишта пуцала је тако рећи, 21. новембра под ногома силног народа и полиција је морала обуставити даљу навалу гостију. Читао је своје успомене Максим Горки на свога великога друга Антона Павловича Чехова. Публика је с нестрпљењем чекала појаву свога кумира, који је истом у 11 сати у вече почео читати своје успомене на покојног друга. И појавио се у широкој црној кошуљи, опасан, у дугим ципелама. Наклониво се и снисао а с тог и отпочео својим крупним ниским гласом:

„Антон Павлович Чехов, одломци из успомена... Промислао пролећа ишао сам к њему једном у село. Шетајући са мном он се наједном обрати к мени: — Знајте, ја бих хтио основати овдје љечилиште за учитеље, гдје би се они могли лијечити и бар мало одахнути од својег тешког свакодневног труда; ја бих уза њ уредио лијечу библиотеку, организовао бих предавања, лекције.

И затим жадостиво додаде:

— Вама је дугачасно слушати моје фантазије? Но промислите, како је потребан нашем селу ваљан, уман, честит учитељ. Он мора бити јак и физички и умјети потчинити себи друго. Мора бити

човек поштен и образован, артист свога дјела, који умије одговорити сељанину јасно на сва његова питања. Потребно је исто тако поправити његов положај, да иде у село с љубављу и с поносом, а не тако као сада — исто као на робију. Потребно га је направити независним од сеоског „старосте“ и званичника и од самовоље сваке сеоске власти... Погледајте, како он живи сада...

За примјер: ја сам затекао код Чехова једног народног учитеља. Он је дошао Антону Павловичу први пут и одмах је разговарао с њиме о различним високим предметима. Кад су се најзад, разговарали о некаквом „конгломерату психике“, Чехов се наједном обрати њему:

— А кажите, ко то код вас у селу бије дјечу?...

Учитељ скочи, плану:

— Како, ко? Ја? Није, није истина!

— Ја и не кажем, да сте ви — рече благо Чехов, — али ја сам ту, да нарочито у нашем селу неки бију дјечу...

— У нашем селу? Није... У осталом, био је само такав један случај... И то — Макаров. Али знајте, — то је бољестан човек, с бољесном женом, с четворо дјеце, живи у једној соби, кроз школу пири с краја на крај... Плата — 20 рубаља. И, знајте код таквих прилика распрдио би се човек на анђела, а дјеца нијесу баш сасвим анђели.

Полазећи од Чехова, учитељ му је рекао:

Према својој правилнику друштво сматра за свога члана свакога онога, који је био једном члан, а није писмено изјавио, да престаје бити чланом истог, те их овим путем изјаштава, да по могућности присуствују идућој једници и донесу одређене им радове, или их упуте Управи друштва, да их иста поднесе скупу, који се има одржати у Колацину на други дан Духова т. ј. 6 јуна 1906 године.

(Руски лист о „Српској Банци у Загребу“). Угледни руски лист „С Петербур-скија Вједомости“ пишу ово дана под натписом „Срби у Хрватској ово“. Како је познато, у Хрватској живи више од 10 милијуна Срба. Хрватска су Срби врло добро организовани у економском погледу. Економска јакост њихова, развиће трговине и т. д. изазвали су напад десет година пре него оснивања „Српске Банке“ у Загребу, предузећа, код кога је главна улога припадала некојој Кости Таушановићу. Сад има „Српска Банка“ 16 милијуна круна улога. Осим тога броји „Српска Банка“ у крајевима Аустро-Угарске до 100 кредитних завода са сумом улога од 70 милијуна круна.

Помоћу тих капитала аустро-угарски Срби основали су 200 српских земљорадничких задруга, које изводе у исто вријеме и народне сврхе.

Није томе тако давно што су Хрвати покушали — јас! борити се с том економском сватом Срба чудним средствима у виду бацња камења у прворе „Српске Банке“ у Загребу.

У поводу десетогодишњица балчане један сабиљни хрватски орган (осјетка „Народна Обрана“) са жалошћу спомиње такви начин борбе и препоручује Хрватима, да савиједу боље српскоме примјеру.

Тако угледни руски лист „Петербургска Вједомости“ води већ рачуна о почетцима напег обављеног смишљеног мирног али устрајног привредног рада, а Привредник примјећује од своје стране још: То признање са тако обављеном и мјеродавне словесне стране указује нам пут, којим морамо тек од сад најодлучније и најустрајније да продужујемо, ако желимо да постигнемо циљеве наше.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Цетиње, 23 децембра

(Поновна напомена) — Из овдашње царско-руско мисије добили смо ово саопштење:

Поред све прве напомене, да се молбе упућене руској мисији преко поште неће примати, нити у обзир узимати, многи продужавају и даље обраћати се тим путем мисији, те се без потребе излажу сувишним трошцима и ако у самој вароши живе, те би те трошкове лако избјећи могли.

Због овога царско-руски министар-резидент г. Штергов и још једанпут напомиње, да ће све тим путем упућене молбе безусловно остати без икаквих добријех за молбоце последица.

(Божићни дар). Царско-Руска Лета-ција на Цетињу предала је Управи Општине Вароши Цетиња кр. стотину (100) као помоћ за цетињску сиротињу приликом предстојећих Божићних празника.

руског човјека: како се Рус мало чиме интересује! До 30-те године он настоји да се научи сваком знању и вештоству. Но после те границе живот се мијења. Лекар, је ли у њега добра прилика, престаје пратити науку, лијечи како год и на концу конца је увјерен, да све бодости потијечу — од прехладе. Тако живу за том граници живота сви, проводећи вријеме у клубовима, за вином и картама. Чланови у јутро сједи у служби, размишљајући како ће јести „пичи“, дању спава и рече, а у вече — је у каубу. И тако он сједи читав свој вијек у Петрограду или у губерњском граду, састављајући писма и шаљући их у Змијев или Сморгон. А што та акта раде, како се на основи њиховој слаже живот, то није за њих интересно. Тако људи врше свој посао, а не интересују се ништа за његов смисао и суштину. Ти људи живу лагано и љењиво, и када их карате, они су незадовољни и љуте се, а када им ласкају, они као пси, легну на леђа и играју се, са шапама у вис.“

И не гледајући на тако своје мишљење, скромни Чехов као да се женрио бацити људима оштар и суров пријекор за њихов одвратни, гадни живот.

Кад читаш приповијетке Чехова, одмах ти се учини, као да је на пољу тужна јесења блага вете, без повјетарца; ти пролазиш уском улицом, дома се прибија друг уз друга, у њима тихо гмижу људи и раде свој посао, а над свима њима

На томе поклону у име обдарене сиротине поменути Управа изјављује овим путем племенитом дародавцу своју најсрдачнију благодарност.

Пишу нам с Ријеке

У недељу, 12. децембра, преминуо је овдје у 65. години живота *Ђуро Драгов Вијановић*, барјактар чете метеришке. Још год. 1862. блаженог спомена Велики Војвода Мирко Петровић повјери му четни барјак — који су носили и његови предци.

Исте 1862 год. пак. Ђуро војевао је показио се као храбар барјактар и војник међу првима, а такав се показао и у по-тоњим пригорским ратовима.

За јунаштво награђен је био свим ратним одлицима, међу којима и алатном медаљом и Милоша Обилића.

У мирном животу покојник се изицао скромношћу, уљудношћу и искреношћу, те је с тога од свакога био смиљен и љубљен, што се могло видјети и по оном силном окупљеном народу, који бјеше похитао на дан покојникава погреб, да му пошлеђну пошту укаже.

Лака му прна земља, и вјечни спомен међу браћом!

К.

Пишу нам из Куча: — Неумитна смрт истрже нам дивну младост, у далеком свијету. — у Тафлису (Русија) *Мило Изанова Петровић* из Косора. Покојни Мило назад седам година пошао је у Русију, где је изучавао механичку школу. Како за вријеме учења, тако и у раду показивао је изавредни дар, којему су се дивиле његове старјешине, те је тим, као и поштом владањем стекао њихову љубав и повјерење.

Но услед великог труда и ревности у свом послу пореметио је своје здравље, тако да је цео труд љекара да га спасу, остао узалудан. Несретни Мило подлеже болести, и после дугот и тешког боловања, далеко од топле његове родитељске и братске, испусти своју душу 29. новембра ове године.

Честити брат Пригорац Саво Ивановичић предводио је и сахрањивао покојника као брата, и браћу Милову о смрти извјестио телеграфом. На тај глас похитали су браћа Куча, Братоножићи, Пипери, Васиљевићи и велики број грађана Подгоричких, да ожаде покојника и ожадошћеној породици изјаве братске саучешћа.

Покојнику нех Бог да рајског насеље, а његовој браћи желимо утјеху у њиховој големој тузи.

Б.

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“

и руске „Трговачко-Телеграфске Агенције“.

Рат између Русије и Јапана

ЛОНДОН, 19 дец. — „Дели Телеграф“ јавља из Чифу-а, да је из Далеког дошао тамо један гласник, који прича, да су Јапанци поставили осам великих тонова на позицију сјеверно од Итепана, која доминира над Портартуром. Нова варош у Портартуру сасвијем је од бомбардовања опустошена, услед чега су је Руси испразнили.

јарким зрацима свијетли оштроумност аутора.

Чехов се борио сав свој вијек с одвратношћу и гадношћу људског живота и када је умро, рекло се, да је одвратност вео платила своју одмазду. Онај блатни вагон у ком су возили његово тијело с натписом „свијеза каменаци“ (остриге), ти пусти бездушни чланци уличних новина о покојнику. Нагледало, да се неваљало ство радовало, што је Чехов, најзад, умро.

Посматрајући обичне и лијене људе, које је он описао, који живу остављени, којима је досадно живјети и који сав свој вијек размишљају о будућем животу, изгледа та, да је мило све те људе прошао велики, силни и умни човјек, погледао на њихов живот и довикнуо:

„Досадан је живот ваш, господо! Гадан вап живот, господо!“

„С. П. Вједомости“.

ХЛАДНЕ ЗИМЕ У ПРОШЛОСТИ.

Чудновато је, што се најљубе зиме у прошлости спомињу баш ратних година, а то долази можда отуда, што се поред других невоља у ратним годинама и та невоља бјеже у памет задржи. Тако и пр. зиме ратних година 1870. до 1871. и 1812. год., за вријеме пруско-француског рата, страшно су и незапамћено љуте биле. Има их можда још доста у животу, који би знали приповиједати о страшним вијавацама и опорој, грозној хладноћи, која је владала у зиму 1829. год. Водеско језеро

ТОКИЈО, 19 дец. — Јапанци узели су на јуриш фортицу Суншун-шан код Портартура.

ЛОНДОН, 20 дец. — „Рајтер“ јавља из Токија, да су Јапанци данас заузеле фортицу Палунчан и висове јужно од Хоманџаотоа.

ТОКИЈО, 20 дец. — Опсадна војска јавља из Портартура: Јапанци мичући земљу, окупљену у хрпама од експлозије, нађоше два официра и 160 руских војника покривених ватлом и заробивше их. Ови изјавише, да ће бити ватрпано ватлом још око 150 руских војника.

ТОКИЈО, 20 дец. — (Званично.) Опсадна војска у Портартуру јавља, да су Јапанци јуче на 10 сати јутра заузели на јуриш цијелу фортицу Суншуншан. Један дио руске посаде узмачао је на висове јужно од фортице, а други је ватрпан ватлом, која је експлозијом избачена.

ПЕТРОГРАД, 20 дец. — Пут Црчев због прегледа војске у Чугу-јеву у Харковској губернији одложен за мјесец фебруар.

ТОКИЈО, 21 дец. — „Рајтер“ јавља, да су непријатељства у Портартуру прекинута. Официри руског и јапанског главног штаба састали су се данас на подне, да преговарају о условима предаје. У писму што га је Ђенералу Ногију управко Стесел, изјављује овај, да је сваки отпор сада више безразложан. Микадо изјавио је у депешу коју је послао Ногију, високо признање за Стеселу и наредио је Ногију, да по-сади исказа све почести.

ЧИФУ, 21 дец. — „Рајтер“ јавља, да су се јуче запалиле лађе „Ретивизан“, „Полтава“, и „Палада“, и да јутрос још горе. По подне су Руси лагумисали лађу „Севастопол“.

ЛОНДОН, 21 децембра. — Јапанска легација јавља званично, да је примљен Стеселов предлог, да се оконча преговори о капитулацији Портартура.

ТОКИЈО, 21 децембра. — (три сата послје подне.) Руси су преко ноћ напустили много тврђава у Портартуру, а јутрос су лагумисали већину лађа које су биле у пристану.

ПЕТРОГРАД, 21 децембра. — „Бирж. Вједомости“ јављају из Мукдена од 14 децембра: од јутрос чује се јака топовска ватра, а за тимем ватра пушчана; сва усиланања непријатеља да пробију наше редове, свршила су се неуспјехом; Јапанци су узмачили са великим губитцима.

ТОКИЈО, 21 децембра. — Конференција која је држата јуче у 4½ сата послје подне о питању капитулације Портартура, свршила се је тим што је уређен формални акт капитулације; тврди се, да су сви

бјеше се тако замрзла, да се преко њега могло не само ићи, него и јакати и ко-ляма се превозити.

Појемо ли још дубље у прошлост, изла да смиреном зими год. 1709. Зима је та тако хладна била, да се пљувачка прије сирала, него што би на земљу пала, а почетком мјесеца маја још се могло сапкати по Источном Мору.

Земља бјеше тако јако замрзнута, да чак ни идуће године није било никакве жетве. Па ипак ова зима не бјеше за оно вријеме ни мало необична, јер је пшеница онда врелена забиљжаше као „јаку“ зиму, знак да је у прошлости бавало и много јачих и много страшњих зима. Али и то бјеше давља хладноћа. Ријеке и језера, па чак и само море, замрзла се неколико миља далеко. Земља је била 9 етпа дубоко промрзла. Људи и животиње хладима су гинули. У јужној Француској бјежу виногради са свим уништени. Јадранско море бјеше се сирзла, а око Бенкове и Средивеино, које је много ближе екватору.

Године 1693. бијесила је таква хладноћа, да су гладни курјаци у сам Бет ушли, наспрући на људе и на домаће животиње.

Год. 1687. возио се неки немачки трговац из Данцага преко сирзнутог морског залива, но ово се чепше дешавало, када су зиме хладније биле.

На 9 година раније замрзла се Лаба у Саксонији, па још у мјесцу марту и три је недеље остала сирзеном покривена.

улови што су их Јапанци поставили, примљени. Рапорат Ђенерал Ногија о томе предмету проувиоковао је овдје велико олушење; гомиле народа испуњују улице.

ТОКИЈО, 21 децембра. — (Званично.) Маршал Јамагата саопштио је Ђенералу Ногију Микадову наредбу, да се Стеселу учине све војничке почести, због његове особите оданости према домовини. Ноги јавља, да је тврђава Ист-Кикун, коју је непријатељ оставио 17 децембра, у помоћи лагумисана, а Јапанци су је за тимем заузели; скоро све лађе у пристану и на уласку у пристан непријатељ је лагумисао. Јапанске операције обустављене су од јутрос до свршетка преговора о капитулацији.

ТАМАТАВА, 21 децембра. — Ескадра Рожественског пристала је у Санта-Марија; она се налази у извреном стању.

ЧИФУ, 21 децембра. — „Рајтер“ јавља: Руске контраторпедњаче које су стигле овдје, раворужане су, а за тимем су контраторпедњаче јапанске оставиле пристан.

ТОКИЈО, 21 дец. — „Рајтер“ јавља да су опуномоћеници потписали јуче на 9¼ сати у вече угонор одложено предаје Портартура.

ПЕТРОГРАД, 22 децембра. — Стесел јавља од 15 децембра о жалосном стању у Портартуру и каже да је већина руских официра погинуло, а међу њима Командан-ко и Церински; Рознатовски је умро; ја, Надеин и Горбатовски рањени смо; од девет цуковских команданата двојица су подлегли ранама, а четворица су рањени.

— „Руски Тел. Биро“ јавља, да је снако даље прегледање војске од стране Цареве одложено и да се Цар сјутра враћа у Петроград.

ТОКИЈО, 22 децембра. — „Рајтер“ јавља: Јапанци су заузели и посјели више портартурских тврђава. Официрима и чиновницима руским допуштено је, да се на поште-ну ријеч врате у Русију; официри су пуштени са сабљама. По акту капитулације, војници портартурске посаде биће као заробљеници превезени у Јапан.

ТАНАНАРИВА, 22 децембра. — Ескадра Фелкореама стигла је у пристан Васадави; ескадра Роже-ственског, да би избјегла рђаво вријеме у каналу Мовамбику, морала је обити гробан Санта-Марија и стигла је у Антожаил; свака дивизија одвојила је по више лађа за Носиб, Та-јунгу и Таматану, гдје вакупују знатну количину хране.

ТОКИЈО, 22 дец. — Стесел је телеграфирао Цару за допуштење, да официри у Портартуру могу дати

30. јануара 1658. прешао је краљ шведски Карло X. са топовима и војском преко Малог Белта и освојио је тадашњу Данску насеобину острва Финон.

„Штолбернски хроника“ веда, да је год. 1651. између Божића и нове године тако јак снјеж падао, да се није могло ни из куће изаћи, ни у њу улазити. Да би се с поља могло ући у варош, морали су копати читаве тунеле испод снјега. И ако је странца вијавања била поустила, ипак је снјеж падао чак до мјесеца фебруара. У цркви су чињена молб-ствија, да Бог ову страшну несрећу ук-лони. Снјеж је збиља престао, али кад се отопио, настала је таква силна поплава, да је ваљала куће и мостове.

У XVI-ом вијеку биле су јаке зиме у овим годинама: 1593., 1592., 1578., 1573., 1569., 1564., 1514. године.

17-ог марта 1469. могло се код „Лябека“ прећи саницама у Данску. 4-ог ок-тобра 1468. пао је тако јак снјеж и тако је тежак био, да је многе куће порушио, које нису биле начињене од тврдог и јаког дрвета.

Године 1444 и 1443. зима је била тако јака, да је принудила Сибињанина Јанка и деспота Бурђа Смедеревца, да се, поред свега напредовања, врате с војском натраг из Бугарске.

Зими 1442. г. пао је тридесет стопа висок снјеж, тако да нико није могао јакати, нити возити се, а још најмање пјетске ићи.

Јапанцима поштеноу ријеч, да неће више учествовати у рату.

ЧИФУ, 22 дец. — „Рајтер“ јавља, да је по причању војника, који су са торпедњачама стигли овамо из Портартура, посада у Портартуру бројила у почетку опсаде 35000 људи, од којих је 11000 убијено, 17000 рањено или болесно. 8000 било их је непрестано у борбу. За вријеме опсаде рањено је 65 процената од портартурске посаде. Овај се број објашњава тијем, што су многи, и пошто су били рањени, повраћали се на повице, од којих неки и по седам пута. Заувеће Портартура коштао је Јапанце 200 милиона јена (око хиљаду милиона круна). Стесељ у писму упућеном генералу Ногију, вели, да има у фортификацији 8000 војника, од којих 6000 могу још да се боре. Ако ме примите напред, ти ће људи умријети борбећи се, а то ће вас коштати бар три пут толико људи.

ВЕЈХАВЕЈ, 22 дец. — Инглеска крстарица „Андромеда“ отпловила је јутрос у Портартур са много хране и љекарја за рањене и болесне Русе.

ЛОНДОН, 22 дец. — Један јапански државник изјавио је предстанику „Стандарда“, да су Јапанци промијенили свој ратни план, ушледе тога што ће се балтички флота надржати на Мадагаскиру или у другим неутралним пристаништима до доласка треће ескадре. Главна је намера намјера сад напасти на Владивосток и опсјести га с мора и с копна, те у исто вријеме нападнути Сахалин, а помоћне ће крстарице уништити међутим руско угљарице.

ЊУЈОРК, 22 дец. — Листови јављају, да Рузвелт намјерава предложити добре услуге за успостављање мира на Далеком Истоку. Она се вијест сматра ипак у Лондону као прерана.

ТОКИЈО, 22 децембра. — Ноги телеграфира слиједеће услове предаје Портартура: сви војници из опсаде и са бродова руских у Портартуру биће заробљеници, све фортификације, сви бродови и лађе, цебане, коњи, сав ратни материјал, сва државна завања и све ствари које припадају Русији биће или порушене или уништене. Ако се ово не би извршило, преговори се сматрају као неважећи. Као јемство да ће се ови услови испуњити, посада у фортификацији Итсупан, Сунгшунан и Теаншунан, као и у јужноисточним утврђењима биће предате Јапанцима као таоци. 21 децембра на подвез Јапанци добише таблице, у којима су означена утврђења, поморске и копнене мино, сви опасни предмети и разијештај копнене и поморске војске; даље примаче листу са бројем официра, војника и бродова свију врста и најпослије списак грађана. С обзиром на јуначки отпор руске војске, официри сухопутне и поморске војске добише дозволу да задрже сабље, да повесу собом своју приватну имовину, која би им потребна била и да се поврате у Русију, задржавши поштеноу ријеч, да неће више учествовати у рату до његова свршетка, нити да ће починити икакво непријатељско дјело против Јапана. Сваки официр моћи ће узети са собом једног војника за послугу. Подофицири и војници са шаторима и приватном својом имовином окупације се на мјесту, које буду Јапанци одредили. Санитетски одред руски биће задржан у Портартуру, док буде потреба за његовање болесних и рањених руских заробљеника.

ПЕТРОГРАД, 23 дец. — Стесељ јавља 4 о. мј., да је један метак од 11 палаца памау у фортификацију број 2 у казамате и да је ту убио генерала Кодратенка и више других официра.

7 о. мј. јавља Стесељ, да је напустио фортификацију број 2 и изјављује да има само око 12000 војника.

19 о. мј. јавља Стесељ, да су Јапанци навалили на тврђаву и да се је њена посада морала повући на главце иза китајског зида. Већи дио источног фронта налази се у јапанским рукама. Ми се нећемо моћи дуго држати на овој новој повицији, послје чега мораћу повести преговоре о предаји. Велики Царе, судите нас, али нас судите милостиво! Чинили смо, што су људи кадри учинити. Непрекидна борба од 11 мјесеци исцрпила је наше снаге; само четвртина браниоца, од којих је половина болесна, бране без икакве помоћи 27 врста тврђаве и то без промјене и ни тренутка одмора, — људи су постали сјенке. Остао нам је мали број официра, од којих је 200 погинуло у течају мјесеца октобра и новембра. Још 28. новембра сви наши бродови у унутрашњем пристаништу потопљени су од Јапанца, само се је „Севастопол“ спасао, склонивши се у изванском пристану.

ТОКИЈО, 23 дец. — Цар је одговорио Стесељу, да официрима опсаде портартурске остаје на вољу или да нападну часу ријеч или да буду заробљеници.

ЦИНГТАУ, 23 дец. — Руске контраторпедњаче „Смјели“ и „Бојки“ разоружане су.

БАТАВИЈА, 23 дец. — Четири ратна брода јапански опажена су дуж источне обале Суматре.

ТОКИЈО, 24 децембра. — (Званично), Ноги јавља, да су Руси предали Јапанцима 22 децембра послате подне тврђаву Итсупан и друга утврђења као јемство, да ће услови предаје бити испуњени.

ЛОНДОН, 24 децембра. — „Рајтер“ јавља из Портартура од 23 о. мј., да ће Руси сјутра испразнити главну тврђаву, а Јапанци да ће у њу уљећи 27 о. мј.

ВЕЈХАВЕЈ, 24 децембра. — Јапанци нијесу допустили инглескоме параброду „Андромеда“, да пристаје у Портартуру, јер руске мино нијесу још нађене, те је пристао овдје.

МАНИЛА, 24 децембра. — Једна јапанска крстарица налази се овдје и надгледа виде манилске.

ТОКИЈО, 24 децембра. — Међу јапанским и руским пуномоћницима закључен је данас доцњујући споразум о начину предаје Портартура, као и о понашању према гарнизону и становницима. Руси предали су Јапанцима јуче угљарице и дрварнице за бродограђу као и десет малих вапона.

ПЕТРОГРАД, 24 децембра. — Указом царским Сергеев је именован за члана савјета Адмиралитета. Цар се повратио у Царско село.

АТИНА, 19 дец. — Нови кабинет је образован. Теодор Делијанес, председник савјета и министар унутрашњих дјела; Александар Скувес, министар иностраних дјела; Константин Карапанос, министар правде, просвјете и црквених дјела; Гузаракис, министар финансија; и Киријакулис Мавромихалис, министар војни и мрварице.

БЕЧ, 19 дец. — Ђесар је примио оставку министра председника Кербера, а именовао је барона Гауча председником министарства.

ПАЗИЗ, 20 дец. — Поводом нове године именовани су војни министри руски и француски телеграфска честитања. Министар Берто изјавио је искрене жеље на име француске војске за славну руску војску.

БУКАРЕШТ, 21 дец. — Краљ је повјерио Стурдци, да састави ново министарство. Овај је позив одбио, па се мисли да ће га саставити Каштакузен.

БЕРЛИН, 21 дец. — Из Петрограда се јавља, као да је министар Свјатополк-Мирски предао Цару оставку.

РИМ, 24 дец. — Министар Титони добио је ушледе нахаледе вапаљења мога и десног плућа; од јутрос иде на боље, није се надати на сретни брзи свршетак.

БУКУРЕШТ, 24 дец. — Парламент је распуштен, а нови избори биће у фебруару.

БИОГРАД, 24 дец. — Званично се оповргава телеграм што су га бечки листови довијели о разговору између Краља Петра и Књазја Фердинанда. Разговор је између њих био само о трговачком уговору српско-бугарском.

ПОЗИВ НА ПРЕТПЛАТУ.

Многим нашим претплатницима истиче претплата свршетком овога мјесеца текуће године, зато се исти позивају да изводе обновити своју претплату за 1905. год.

Претплату на „Глас Црногорца“ за годину 1905. прима за Црну Гору, Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину и све старе земље само и непосредно било лично, упућеним или групом Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетинју (Cettigné — Monténégro).

„Глас Црногорца“ неће се никоме слаати, ко се унапријед не јави својом претплатом.

„Глас Црногорца“ стоји:

За Црну Гору на годину 8 круна, на пола године 4 круне.

За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 круна, на пола године 6 круна.

За све о старе земље на годину 20 франака у влату, на пола године 10 франака у влату.

Претплата на „Глас Црногорца“ прима се само у годишњим и полугодишњим роковима.

Она г. г. наши претплатници, који станују изван варошког поштанског реона, да би лист редовно примали — нека означе лице у варошком поштанском реону, преко кога ће лист примати.

Поједини бројеви „Гласа Црногорца“ могу се купити у Књижари Н. М. Калужерова примјерак по хелера 20.

С овим бројем завршује „Глас Црногорца“ своју XXXIII. годину.

Цетинје, 3. децембра 1904. г.
Администрација
„ГЛАСА ЦРНОГОРЦА.“

Администрација „Гласа Црногорца“

јавља, да ће посад — због ограниченог простора листа — давати мјеста само оним посмртницама, које буду састављене са свим кратко, не износићи имена појединих саучесника. Довољно је извјестити о нечијој смрти своје сроднике и пријатеље, а за тим уопште захвалити свијема, који у жалости учествоваше, потписати ожалопћену породицу — и са овим доста.

Цетинје, децембра 1904. г.

Приватне објаве.

ВИНА, лозова ПРВИЈЕНЦА, ракије мјешавне са смоком у већој количини на продају.

Петковић Улице.
Р. 14 Бр. 108 5-8

О Г Л А С.

Овим се станља до знања љубитељима вина, да је г. Јоца Петровић из Подгорице добио са стране неколико стотина разних облагоуријених вина за пресађивање од најбоље врсте и то: јабука, крушака, шљива, бресака, кајенија и трешања. Сађењаци су високе по 2½ м. За цијену и остало, ваља се обратити непосредно на г. Петровића.

Р. 54 Бр. 118. 3-3

Са уцвијелим срцем и болом у души јављамо сродницима, пријатељима и познаницима да је нашег никад непрежаљеног јединца сина односно брата а ученика III разреда црногорске гимназије

ВУКАШИНА ПЛОШЧИЋА

прерана кобна смрт узела из наручја нам у најљепшем цвијету живота његова у 18. години својој на 20. октобра 1904.

Те овим путем не можемо пропусти да да не захвалимо свима онима који нам ма како саучествоваше у нашој жалости.

Хвала нек је браћи племеницама који покојника за вријеме бодести похађаше и тијешше и до вјечне му куће испратише у великом броју и су тијем у неколико наша ојађена срца ублажише.

Још нек је пјечита и незаборављена хвала свима и свакоме који нам писмено, лично и телеграфично саучествоваше у нашој превеликој жалости за нашим никад незаборављеним јединцем.

Нина, 10. децембра 1905. год.

Ожалошћени:

Отца: официр Шћепан; мајка: Анђа и лист покојника свих сестара.

Р. 215 Бр. 130 1-1

НЕДЈЕЉНИ ИЗВЈЕШТАЈ са црногорских назара

од 13. децембра до 19. децембра 1904. године.

Предмет	Мјера	Цетинје	Подно-рица	Никшић	Колашин	Бар	Ријека	Д-град	Андријевица	Улицњ	Вир
		кр. х.	кр. х.	кр. х.	кр. х.	кр. х.	кр. х.	кр. х.	кр. х.	кр. х.	кр. х.
Пшеница	на 100 кг.	25 —	21 —	19 —	16 —	22 —	23 —		8 —	—	20 —
Кукуруз	"	20 —	20 —	18 —	14 —	18 —	16 —	18 —	—	13 —	18 —
Јечми	"	16 —	—	12 —	12 —	—	—	—	8 50	—	—
Овас	"	—	12 —	12 —	8 —	—	—	—	7 —	—	—
Кртола	"	8 —	8 —	8 —	2 —	—	8 —	8 —	4 —	—	—
Волови	на 150 кг.	112 —	120 —	110 —	85 —	—	98 —	110 —	92 —	—	99 50
Крава	" 80 "	—	64 —	64 —	43 —	48 —	49 —	—	48 —	45 —	50 —
Брачни овцаји	" 16 "	—	9 —	12 —	11 —	—	9 —	12 —	9 50	11 —	—
" кови	" 18 "	—	10 —	13 —	12 —	13 —	12 —	13 —	—	12 —	—
Свиње	" 100 "	114 —	—	100 —	70 —	—	110 —	100 —	65 —	—	97 —

Бр. 612.

Из канцеларије Привредног Одјељења Министарства Унутр. Дјела 17. децембра 1904. на Цетинју.